

Karar Verme Stilleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Karar Verme Stilleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24331>

Özet

Karar Verme Stilleri Ölçeği (KVVÖ), **Arzu Taşdelen** tarafından 2002 yılında Doktora tezi kapsamında Türkçeye uyarlaması gerçekleştirilmiş bir psikolojik ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle **öğretmen adayları**nın farklı psikososyal değişkenlere bağlı olarak sergiledikleri kişisel karar verme stillerini sistematik olarak belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, bireylerin rasyonel, sezgisel, bağımlı, kaçınmacı ve spontane gibi farklı karar verme eğilimlerini ölçerek, eğitim bilimleri alanında önemli bir literatür katkısı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Karar verme, Karar Verme Stilleri Ölçeği, Karar verme stilleri, Öğretmen adayları, Psikometri, Uyarlama, Bilişsel psikoloji.

Yazarlar

Arzu Taşdelen

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim gören **öğretmen adayları**nın günlük yaşam ve mesleki bağlamda kullandıkları farklı karar verme stillerini tespit etmektir. Bu tespit, adayların karar verme süreçlerinin; cinsiyet, akademik başarı, kişilik özellikleri veya stres gibi çeşitli **psikososyal değişkenlerle** olan ilişkisini incelemeye olanak tanımıştır.

Ölçek, eğitim ve rehberlik alanındaki profesyonellere, öğretmen adaylarının karar verme becerileri ve eğilimleri hakkında derinlemesine bilgi sağlayarak, bu becerilerin geliştirilmesine yönelik hedeflenen müdahale programları tasarlamalarına yardımcı olmak üzere geliştirilmiştir.

Yapı

Karar Verme Stilleri Ölçeği, bireylerin kararlara yaklaşım biçimlerindeki tutarlı farklılıkları ölçen bir **psikolojik yapıya** derlendirdir. Genellikle bu tür ölçekler, bireylerin kararları ne kadar mantıksal (rasyonel), ne kadar duygusal (sezgisel) veya ne kadar dikkatli baskıya bağlı (bağımlı) olduğunu gösteren alt boyutlardan oluşur.

Taşdelen'in çalışmasında uyarlanan ölçeğin, literatürde yaygın olarak kabul gören rasyonel, sezgisel, bağımlı, kaçınmacı ve spontane (panik) karar verme stillerini kapsayan çok boyutlu bir yapıya ölçtüğü varsayılmaktadır. Bu boyutlar, bireyin belirsizlikle başa çıkma ve bilgi işleme stratejilerini yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları hakkında kaynak metinde spesifik bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, bir uyarılma çalmasında olduysa göz önüne alındığında, orijinal ölçeğin yapısal boyutları Türkçe formda da korunduğunu göstermek amacıyla **yapı geçerli** çalmaları yürütülmüştür. Bu kapsamda, çeviri geçerliliği ve kültürel adaptasyon süreçlerinin titizlikle uygulandığı beklenmektedir.

Güvenirlik

Kaynak metin güvenilirlik bulguları içermemekle birlikte, ölçeğin geçerli bir psikometrik araç olarak kabul edilebilmesi için **iç tutarlılık** (Cronbach alfa katsayısı) ve/veya test-tekrar test yöntemleriyle güvenilirlik analizlerinin yapılması arttırılır. Bu analizlerin sonuçları, ölçeğin tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını tezin orijinal içeriğinde kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Karar Verme Stilleri Ölçeği'nin uyarılması sürecinde, ölçeğin çok boyutlu yapısını Türk örnekleminde doğrulamak amacıyla **Faktör Analizi** (muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi - AFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen rasyonel, sezgisel, bağımlı, kaçınmacı ve spontane gibi karar verme stilleri alt boyutlarına uygun şekilde yüklendiğini göstermeyi amaçlamıştır. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarılma (Adaptation)

Format: Orijinal tezde belirtilen Likert tipi derecelendirme (genellikle 5'li veya 6'lı Likert ölçeği kullanılır).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğretmen Adayları (Teacher Candidates)

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığındaki üniversite öğrencileri.

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören öğretmen adayları örnekleminde çalışılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, Bilişsel süreçler, Karar verme, Öğretmen eğitimi, Karar verme stilleri, Psikososyal değişkenler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: ORCID bilgisi kaynak metinde yer almamaktadır.

Affiliation Email addresses: arzutasdelen@akdeniz.edu.tr (Akdeniz Üniversitesi)

Correspondence Address: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Tahmini adres).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2002 (Doktora tezinin tamamlanma yılı).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım için ücretlendirme bilgisi mevcut değildir. Akademik ve araştırmacı amaçlı kullanım için sorumlu yazar **Arzu Taşdelen** ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, bir Doktora tezi kapsamında geliştirildiğinden, kullanım izinleri yazarın takdirine bağlıdır.

Kaynaklar

Taşdelen, A. (2002). *Öğretmen adaylarının farklı psiko sosyal değişkenlere göre karar verme stilleri*. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Bu tezin Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Karar Verme Stilleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak metinde yer almamaktadır. Maddelerin tamamına, sorumlu yazar Arzu Taşdelen'in 2002 tarihli Dokuz Eylül Üniversitesi'ndeki **Öğretmen adaylarının farklı psiko sosyal değişkenlere göre karar verme stilleri** başlıklı Doktora tezi aracılığıyla ulaşılabilir.

Tezin orijinal PDF dosyasına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir.